

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA 26.3.2019

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA

Toimielin

TOIMINTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Toimialueessa on neljä palvelualueita, varhaiskasvatus, oppiminen, kulttuuri ja vapaa-aika sekä toimialueen tukipalvelut.

Toimialueen toimielimet ovat

- kasvatus- ja sivistyslautakunta
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Tuusulassa sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät Keski-Uudenmaan Soteen 1.1.2019. Sivistystoimi tulee olemaan kunnan suurin toimialue. Maakuntaudistus toteutuu näillä näkymin vuotta odotettua myöhemmin, 2021. Sivistystoimen sisällä tulee vastuualueiden jatkossa toimia yhä paremmassa yhteistyössä ja tueksi tarvitaan vahvoja strategisia kehittämissuunnitelmia. Tulevaisuutta tulee ennakoida ja laatia skenaarioita niin hyvän kuin huonon päivän varalle. Keskeinen kysymys on rahoituksen ratkaiseminen kuntien palvelujen ylläpitämiseksi ja maakuntien rahoittamiseksi. Keskeistä on paneutua yhdyspintojen luomiseen sivistyspalvelujen ja uudeksi muokkautuvien sosiaali- ja terveystalveluiden välille.

Vuosikymmenen kuluessa varhaiskasvatus on siirtynyt kuntien hallinnossa sosiaali- ja terveystoimialasta sivistystoimialueeseen. Varhaiskasvatus on myös kokenut suuren lakimuutoksen vuonna 2015. Sen jälkeen alan lainsäädäntöä on korjailtu jo kolmeen kertaan, uusi varhaiskasvatustalvi hyväksyttiin kesäkuussa 2018 ja se astui voimaan 1.9.2018. Valtionhallinnossa varhaiskasvatuksen ohjaus on siirtynyt Opetushallitukseen, joka määräsi uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista 2015 voimaan tulleen lain mukaisesti. Suunnitelma on normipohjainen ja vahvistaa varhaiskasvatuksen asemaa osana koulutusjärjestelmää.

Väestökasvun muutokset ja syntyvyyden romahtaminen ovat myös varhaiskasvatuksen haasteita, jotka näyttävät erilaisina eri puolilla maata. Tässä muutosten virrassa luodaan entistä yhtenäisempää oppimisen ja kasvun polkua varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle sekä lopulta elinikäisen oppimisen pohjaksi.

Tuusulan sivistystoimessa on menossa laaja oppimisympäristöjen kehittäminen ja varsinkin Etelä-Tuusulan alueella tapahtuu useita muutoksia palveluverkossa seuraavan kahdeksan vuoden aikana.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Sivistystoimen osalta oleellisten valtuustokauden tavoitteiden toteuttaminen sivistyksen toimialueella

SUJUVA TUUSULA

- Uudistamme kuntapalveluita ja organisaatiota ottaen huomioon maakuntaudistuksen ja sote-uudistuksen

HYVINVOIVA TUUSULA

- Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista.
- Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin
- Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta
- Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti
- Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden
- Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaikan tai työllistymispolun
- Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön, huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa
- Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden, Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin

VIREÄ TUUSULA

- Kasvamme vahvasti ja hallitusti ja tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä
- Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen
- Panostamme kulttuuritarjonnan monipuolisuuteen ja laatuun, ja matkailu alueella lisääntyy. Luomme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle
- Kehitämme Tuusulan Urheilukeskusta Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisen harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi
- Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä
- Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta
- Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa
- Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä
- Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettavuutta

SUJUVA TUUSULA

Järjestämme laadukkaita varhaiskasvatuksen, oppimisen, kulttuurin ja vapaa-ajan palveluita. Otamme kuntalaiset mukaan palveluiden kehittämiseen, palvelumuotoilu tehdään yhdessä kuntalaisten kanssa. Toimialueetasolla tehdään kaksi lautakuntien alaista kehittämissuunnitelmaa, kasvun ja oppimisen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan kehittämissuunnitelma. Vuonna 2019 pitää käynnistää lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta osaksi kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmaa ja tehdä lapsivaikutusten arviointia palveluverkon muutosten osalta.

Varhaiskasvatus on Sivistyksen toimialueella oma palvelualue vuoden 2019 alusta. Oppimisen palvelualueeseen kuuluvat jatkossa peruskoulu, lukio, kasvun ja oppimisen tuki, kansalaisopisto ja taiteen perusopetus. Kasvun ja oppimisen tuen yksikkö palvelee sekä varhaiskasvatusta, perusopetusta että nuorisotyötä ja edistää koko toimialalla terveyttä ja hyvinvointia. Kulttuurin palvelualueeseen kuuluvat kulttuuripalvelut, museot ja kirjastopalvelut. Vapaa-aikapalvelut koostuvat alueellisesta nuorisotyöstä ja liikuntapalveluista. Ruokapalvelut kuuluvat vuoden 2019 alusta Sivistyksen toimialueelle.

Palveluverkkojen kehittäminen tehdään yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Syksyllä 2018 alkanut kuntalaisten kanssa tehtävä palveluiden suunnittelu jatkuu vuoden 2019 aikana ja sitä laajennetaan uusille alueille. Tavoitteenamme on palveluiden yhteen saattaminen ja alueellisten palveluiden saatavuuden parantaminen uusissa rakentuvissa monitoimitaloissa. Matalankynnyksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelut on mahdollista saattaa lähelle palvelukeskuksiin.

HYVINVOIVA TUUSULA

Sivistystoimi tiivistää verkostomaista työtettä kunnan muihin palveluihin ja kehitämme osaltamme Tuusinfoa. Yhteistyö Keski-Uudenmaan soten kanssa on oleellista, jotta onnistumme terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteissa. Tavoitteenamme on saada toimiva vaativan erityisen tuen malli, Kalliomaan ALVA-opetus, kuntayhteistyössä Keski-Uudenmaan kanssa.

Tavoitteenamme on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluiden integroiminen varhaiskasvatuksen ja oppimisen palveluihin. Tuusulan kunnassa kehitetään perhekeskustoimintaa ja koululaisten perhetyöntekijät vahvistavat oppilas- ja opiskelijahuoltoa. Hyvinvoivat yksiköt rakentuvat toimivan oppilas- ja opiskelijahuollon pohjalta. Vuonna 2019 painopiste on yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä ja yksikkökohtaisten vuosisuunnitelmien laatimisessa. Tavoitteenamme on oppilashuollon käytänteiden yhtenäistäminen.

Lukuvuonna 2019–2020 otetaan käyttöön uusi koulunuorisotyön malli, jota laaditaan syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana. Ruokapalveluiden rooli kehittyä osana oppimisprosessia ja kouluruokailu on oleellinen osa lasten ja nuorten hyvinvointia. Kouluille perustetaan ruokailuryhmät. Oppilaan-ohjausta kehitetään, jotta jatko-opintopaikat tai koulutuspolku tarjotaan kaikille oppilaille ja saamme nuoria ohjattua valitsemaan toisen asteen lähipalvelut. Valmistavaa opetusta kehitetään inklusiiviseen malliin varsinkin pienten lasten osalta.

Laajennamme taiteen perusopetuksen tarjontaa tanssitaiteen perusopetuksella. Kansalaisopisto laajentaa kurssitarjontaa ja tavoittelee yhä nuorempia osallistujia ja suuntaa kurssitarjontaa miehille. Kielten opetusta ja lukutaitoa kehitetään. Syksyllä 2019 A2-kielen valikkoa laajennetaan espanjan kielellä ja vuoden 2019 aikana valmistellaan painotetun englannin kielen opetuksen aloittaminen. Syksyllä 2020 Edistämme Tuusulan kansainvälistymistä. Kulttuuritoimi laajentaa palveluiden saatavuutta uusilla kielillä.

Koulukerhotoiminnan kehittäminen aloitettiin elokuussa 2018 ja työ jatkuu lukuvuoden ajan. Tavoitteenamme on luoda malli kerhotoiminnalle yhteistyössä järjestöjen ja seurojen kanssa. Varaamojärjestelmä tai muu tilojen varausjärjestelmä otetaan käyttöön syksyllä 2019. Varaamojärjestelmän avulla tehostetaan tilojen käyttöä.

Turvallisuuden edistäminen on kiinteästi yhteydessä yhteisöllisyyden kehittämiseen ja kiusaamisen ehkäisyyn. ProKoulu -toimintamalli otetaan käyttöön peruskouluissa ja varhaiskasvatuksessa tuetaan vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen oppimista ja kehittymistä. Koko toimiala edistää liikenneturvallisuutta. Olemme mukana pyöräilyn edistämisen hankkeessa.

Luonto on oleellinen osa oppimisympäristöä ja haluamme, että koulujen ja päiväkotien pihat toimivat liikunnan ja perheiden harrastuspaikkoina myös vapaa-ajalla. Vuonna 2019 perusparannetaan Kellokosken yläkoulun, Lepolan koulun ja Rusutjärven koulun pihat.

Sivistystoimen henkilöstö on avainasemassa uuden kunnan ja toimintatapojen rakentumisessa ja vuoden 2019 aikana käynnistämme yksiköissä johtoryhmävalmennuksen ja järjestämme yhdessä henkilöstöpalveluiden kanssa johdolle koulutusta. Kunnan tutor-opettajamallia kehitetään ja kunta on mukana kansallisissa hankkeissa, joiden avulla osaamista kehitetään.

VIREÄ TUUSULA

Asuntomessujen lähestyessä kulttuuritoimessa valmistaudutaan laadukkaisiin näyttelyihin syksyn 2019 aikana. Kehitämme uudessa hankkeessa Museopuiston aluetta. Tavoitteenamme on saada alueelle yhteinen museokauppa ja kahvila. Monitoimitalojen suunnittelu käynnistyy vuoden 2019 aikana. Kirkonkylän kampuksen hankesuunnitelma ja Etelä-Tuusulan hankesuunnitelmat hyväksytään vuonna 2019. Riihikallion koulukampuksen kehittäminen käynnistyy siten, että noin 450 oppilaan väistötilat otetaan käyttöön 1.8.2019, jotta koulun laajentaminen ja peruskorjaus voidaan toteuttaa.

Sivistystoimi on mukana ystävyyskuntatoiminnassa. Fyrkant -verkostossa vedämme oppimisympäristöjen kehittämiseen suunnattua ryhmää ja aloitamme nuorisoyhteistyön Viron Vinnin kunnan kanssa. Oppimisen kansainvälisyysuunnitelma otetaan käyttöön ja mahdollistamme Tuusulaan eri ryhmien vierailun EDU-packsien kautta.

Vuonna 2019 kulttuurikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön varhaiskasvatuksessa. Sivistystoimi on vahvasti mukana järjestämässä Kotiseutupäiviä elokuussa 2019. Taiteiden yö mahdollistuu Kotiseutupäivien yhteydessä. Kuntayhteistyönä tehostamme mainontaa Tuusulanjärven museoissa. Halosenniemen piha-alueita perusparannetaan ja turvataan museon käyttö. Sivistystoimi laatii yhteistyösopimukset säännöllisesti järjestettäviin kulttuuritapahtumiin. Leirikoulutoiminnan edistäminen Tuusulanjärven alueella käynnistetään yhdessä yrittäjien kanssa. Olemme mukana VTT:n koordinoimassa hankkeessa, jossa parannetaan työ- ja asiakasturvallisuutta jääolosuhteissa.

Urheilukeskusta kehitetään yleissuunnitelman mukaisesti ja vuonna 2019 tavoitteena on saada liikenneyhteys Urheilupuistosta Monioon ja Urheilukeskuksen parkkialueiden kunnostaminen ja tekeminen. Monitoimihallin rakentamiseen ja rahoitukseen laaditaan suunnitelma.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 2019 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLE 2020 - 2023

Tavoitteena on kehittää hallinnon toimivuutta ja tiivistää työtehtäviä vastaamaan muuttuvan kunnan tarpeita. Sivistystoimi jakaantuu neljään palvelualueeseen; varhaiskasvatukseen, oppimiseen, kulttuuriin ja vapaa-aikaan.

Tila-asioiden osalta toimialueella kehitetään kiinteistöjen sisäilma-asioiden käsittelyyn liittyvien prosessien sujuvuutta ja lisätään tiedottamisen avoimuutta. Kuntakohtaisen sisäilmatyöryhmän lisäksi toimii sisäilmatyön kehittämisryhmä ja yksikkökohtaiset sisäilmaryhmät. Tavoitteenamme on, että Tuusulan kunta on mukana Turun yliopiston Satakunta-hankkeessa.

Kasvun ja oppimisen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan kehittämissuunnitelmat laaditaan vuoden 2018 aikana ja tuodaan päätettäväksi vuoden 2019 talousarvion valmistelun yhteydessä. Kasvun ja oppimisen tuen yksikkö vahvistuu koululaisten perhetyöntekijöillä.

Uusi kunta huolehtii kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Kulttuuripalvelut edistävät koko väestön mahdollisuuksia päästä nauttimaan kulttuurista ja siitä kumpuavasta yhteisöllisyydestä. Erityisesti painotamme lasten ja nuorten sekä ikäihmisten osallisuutta ja kehitämme heidän palveluitaan matalankynnyksen periaatteella.

Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2019.

Päivähoito-oikeuden 20 tunnin rajausta puretaan 1.8.2019 alkaen. Eteläisessä Tuusulassa on tehty keväällä 2018 varhaiskasvatuksen palveluverkkoratkaisut, joissa rakennamme kaksi uutta yksikköä. Viimeistään tässä yhteydessä panostamme lasten hyvinvointiin sekä varhaiskasvatuksen laatuun ja vaikuttavuuteen tavoitteena palauttaa ryhmäkoko varhaiskasvatuksessa 21 lapseen (7lasta/kasvattaja, yli 3 vuotiaat).

Vapaa-aikapalvelujen toiminnassa keskitytään palvelualueiden välisen yhteistyön tiivistämiseen. Kolmannen sektorin hyödyntäminen palveluiden tuottamisessa on valtuustokaudella käytännönläheistä ja vakiintunutta toimintaa, jolle uusi lautakuntarakente ja toimintaympäristö antavat hyvät edellytykset. Avustusmallit päivitetään vuonna 2019.

Lisäämme uinnin opetuksen määrää yhdellä tai kahdella vuosiluokkatasolla ja teemme yhden talviuimapaikan Hyrylään. Taloussuunnitelmavuosien investoinnit keskittyvät urheilukeskusten ympäristöön ja ulkoilu- ja virkistyspalveluiden kehittämiseen. Venepaikkoja kunnostetaan ja laaditaan suunnitelmat jäähallien kunnostamiseen.

RISKIARVIO

Sivistystoimen suurimpia riskejä on jo tiedossa olevien sisäilmaongelmien lisääntyminen sekä se, että niitä ei saada ratkaistua. Sisäilmaongelmien johdosta voi tulla suuria lisäkustannuksia lyhyellä varoitusajalla, mikäli tiloista joudutaan poistumaan väistötiloihin. Palveluverkon uudistaminen sekä yksikkökohtaiset ratkaisut pienentävät terveydellistä ja taloudellista riskiä. Yhteisten toimintatapojen kehittäminen sekä sujuvat prosessit kunnan eri toimijoiden välillä sekä avoin viestintä vahvistavat toimintaa sisäilmaongelmien vähentämiseksi.

Palveluverkon muutokset ja uudet toimintatavat haastavat muutosjohtamista. Muutosjohtamisen ja henkilöstön motivoinnin onnistumisen riski on kohtalainen. Muutostilanteissa osallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä avoimuuden varmistaminen pienentää riskiä. Esimiesten kouluttaminen ja tukeminen muutosten johtamiseen vahvistaa onnistumista. Palveluverkon suunnittelussa yhteisöllinen työskentely ja hyvä viestintä mahdollistaa ennakointia ja muutokseen varautumista.

Vuonna 2018 voimaan tullut GDPR-asetuksen myötä tietosuojaan liittyy kohtalainen riski henkilötietojen käsittelijöiden osaamiseen, sähköisiin palveluihin sekä sivistystoimen omien rekisterien osalta. Näihin liittyen on sivistystoimessa tehty yksityiskohtainen riskiarvio ja riskien ehkäisy-suunnitelma. Alkuvaiheessa henkilötietojen käsittelijöiden osaamiseen liittyvä riski on todennäköistä. Riskinä on henkilötietojen asetusten vastainen ja huolimaton käsittely. Riskin ehkäisemiseksi jatketaan syksyllä 2018 kouluihin järjestettyä koulutusta vuonna 2019. Sähköisiin palveluihin liittyen on laadittu tietosuojaselosteet ja varmistetaan, että ne ovat ajantasaiset ja huolehditaan henkilöstön osaamisesta sekä selkeistä prosesseista.

Sote-palvelujen siirtyminen vuoden 2019 alusta Keski-Uudenmaan soteeseen on muutos, jossa on kohtalainen riski yhteistyön toimivuuden ja palveluiden saatavuuden osalta. Jo käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen sekä hyvien yhdyspintarakenteiden ja toimintamallien luominen pienentävät riskiä. Yhteistyön vahvistaminen ja toimintamallien kehittäminen tukevat tätä.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueet, riskiarvio

Varhaiskasvatuslain ja asetuksen muutokset 1.9.2018 vahvistavat varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. Laissa on siirtymäaika vuoteen 2030. Henkilöstön koulutustason ja henkilöstön riittävyuden varmistaminen tulee aloittaa ajoissa, jotta riski säilyy pienenä.

Oppimistulostavoitteiden ja sisältöosaamisen mittaamisen osalta tulee varmistaa, että tarpeeksi laaja-alainen oppiminen tulee huomatuksi ja mittaaminen toimii oppimisen tukena, ei itseisarvona.

Kieliohjelman kehittämisessä kielivalintojen hajonta ja palveluverkon hajanaisuus voi aiheuttaa kustannuksia, jos oppilaita joudutaan kuljettamaan opetusryhmien aikaansaamiseksi. Palveluverkon kehittämisen myötä riski pienenee.

Kerhotoiminnan kehittämisessä riskinä on, että ei löydetä tarpeeksi toimijoita. Riskiä pienentää aktiivinen yhteistyö toteuttajien kanssa jo suunnitteluvaiheessa.

Oppilaiden tuen palvelujen osalta koulunkäynninohjaajien riittävyyttä tulee tarkastella vuosittain.

HENKILÖTÖSUUNNITELMA

Kunnissa sivistystoimen johdon tehtävät ovat jo nykyäänkin erittäin vastuullisia ja haastavia. Näköpiirissä on kuntarakenteen muutos maakunta- ja sote-uudistuksen myötä (2021). Tuusulassa sosiaali- ja terveystoimen siirtyvät Keski-uudenmaan Soteen 1.1.2019. Sivistystoimi tulee olemaan kunnan suurin toimialue. Sivistystoimen johdossa tulee olla parhaat osaajat ja sivistystoimi nähdään keskeisenä kunnan vetovoimatekijänä. Kunnan yksi tärkeimmistä tehtävistä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, suurin osa siitä työstä tehdään laadukkailla kasvun, oppimisen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla. Haluamme edistää aktiivisen ja yhteisöllisen kulttuurin muodostumista.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueet

Opiskeluhuollon kehittäminen on yksi keskeisimmistä painopisteistä. Opiskeluhuollon koulupsykologi- ja kuraattorityön riittävyyttä on seurattava ja tarvittaessa resurssia on lisättävä.

Perusopetukseen palkataan kolme uutta oppilaanohjaajaa Hyrylän, Jokelan ja Riihikallion kouluihin. Virkojen täyttämisen jälkeen oppilaanohjauksen resurssointi Tuusulassa on valtakunnallisten suositusten tasolla. Tavoitteenamme on, että yhä useampi toiselle asteelle siirtyvä oppilas valitsee oman kunnan lukion tai lähellä olevat oppilaitokset.

Erityisopettajien määrä nostetaan palkkaamalla neljä erityisopettajaa yläkoulun oppilaiden tukemiseksi. Yläkouluihin perustetaan alueelliset pienryhmät. Erityisopettajien määrää lisätään vielä tulevina vuosina Kesun tavoitteiden mukaisesti. Mikkolan kouluun lisätään määräaikaaisesti yksi erityisluokanopettajan virka oppilasmäärän lisääntymisen vuoksi.

Koulusihteereiden määrää lisätään yhdellä uudelleensijoituksen myötä. Tällä hetkellä ei ole yhtään vapautuvaa koulusihteerin tehtävää.

Kalliomaan koulun pilottivuonna koulussa työskentelee hankerahoituksella määräaikaississa virka- ja työsuhteissa erityisluokanopettaja, koulukuraattori ja koulupsykologi. Psykiatrinen sairaanhoitaja on siirretty Kalliomaan Mikkolan koulun emo-luokalta. Mikäli pilotti keväällä 2019 päätetään vakinaistaa, tulee kyseiset virat/tehtävät perustettaviksi vuoden 2020 talousarviossa.

Uusi varhaiskasvatustalaki astui voimaan 1.9.2018. Lain mukaan tulevaisuudessa päiväkodeissa työskentelee moniammatillisena tiiminä varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen lastenhoitajia ja sosionomeja. Vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Tuusulan kunnassa tehdään selvitys varhaiskasvatuksen

henkilöstön kelpoisuuksista suhteessa lain vaatimuksiin. Meidän tulee mahdollistaa henkilökunnan kouluttautuminen saavuttaakseen uudet kelpoisuusvaatimukset seuraavien vuosien aikana. Vuonna 2019 lastentarhanopettajien määrää kasvatetaan palkkaamalla rekrytoinnissa lastenhoitajien sijaan neljä lastentarhanopettajaa. Lastentarhanopettajat toimivat kasvattajatiimeissä vastaten varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogiikan kehittämisestä ja toteuttamisesta. Tehtävässä edellytetään vankkaa vuorovaikutus- ja yhteistyöosaamista.

Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteeseen nojaten esitämme, että liikuntapalveluita ja kansalaisopiston liikunnan kehittämiseen lisätään yksi liikunnansuunnittelija.

PERUSTELUT INVESTOINNEILLE

Sisäilmaongelmaisista kouluista ja päiväkodeista tehtävät ratkaisut saattavat vaikuttaa talousarviossa 2019 päätettäviin investointeihin taloussuunnitelmakaudella 2019 – 2023.

Riihikallion koulu (500 000)

- peruskorjauksen ja uusien tilojen rakentaminen aloitetaan siten, että koululle hankitaan väistötilat elokuusta 2019
- Hankesuunnitelma laaditaan vuonna 2019

Kellokosken koulu (650 000)

- Kellokosken kouluhankkeen loppuunsaattaminen, alapohjan korjaus, piha

Rykmentinpuiston yhtenäiskoulu (490 000)

- esirakentaminen (asuntomessut)

Monio (5 000 000)

- Monio on keskeinen osa tulevaisuuden Tuusulaa. Monio mahdollistaa lukion oppilasmäärän kasvattamisen, yläkouluverkon uudistamisen, sekä uusimuotoisen yhteistyön lisäämisen eri toimijoiden kanssa.
- Mahdollistaa kulttuurikunta Tuusulan imagon laventamisen

Kirkonkylän koulu ja päiväkotikampus (700 000)

- Päiväkodin irtaimisto
- Hankesuunnitelma valmistuu vuonna 2019

Koulujen ja päiväkotien irtaimisto (380 000)

- Oppimisympäristöjen kehittäminen
- Uuden opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisia kalustomuutoksia
- koulujen ja päiväkotien irtaimisto (250 000)
- ict-laitteet (100 000)
- robotiikka (30 000)

Päiväkotikampus Martta Wendelin/Etelä-Tuusulan päiväkotikampus (440 000)

- korvaa peruskorjauksikään tulleita vanhoja yksiköitä
- Hankesuunnitelma valmistuu vuonna 2019

Kasvatus- ja sivistys- lautakunta	x) TP 2017	x) Alkuperäinen TA 2018	x) Muutettu TA 2018	x)TA 2019	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018 / KS2019
TOIMINTATUOTOT	5 340 351	5 326 000	5 175 000	4 951 000	11 031 653	11 031 653	107,1
TOIMINTAKULUT	-78 279 314	-79 724 647	-80 949 153	-83 607 642	-88 366 454	-88 366 454	10,8
TOIMINTAKATE	-72 938 963	-74 398 647	-75 774 153	-78 656 642	-77 334 801	-77 334 801	3,9

x) vanha organisaatio
Uusi organisaatio 1.1.2019 alkaen.

PALVELUALUEET

Tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2019

Hyvinvoiva Tuusula

7. Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
7.4 Kehitämme yhteistyötä ja edistämme yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme vuoropuhelua kirjastossa – hanketta Pilotoimme Sitran Erätauko –menetelmän työkalut rakentavan dialogin käymiseen 	Kirjastotoimenjohtaja Sivistystoimialueen kehittämisspäällikkö Konsernin kehittämisspäällikkö	Osallisuustyön resurssit riittämättömät

8. Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
8.1 Vahvistamme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen perhetukea	<ul style="list-style-type: none"> Määrittelemme virtuaalisen perhekeskuksen verkostomaisen yhteistyön tiivistämiseksi 	Sivistysjohtaja	Resurssien ja yhteistyön puute, yhdyspinta- ja verkostotyön haasteet KU-soten kanssa
8.2 Monipuolistamme kunnan matalan kynnyksen palveluvalikoimaa	<ul style="list-style-type: none"> Määrittelemme toimintamallin ja selvitämme mahdollisuudet perustaa walk 	Kansliapäällikkö Sivistysjohtaja	Monitoimijaisen yhteistyön ja johtamisen epäonnistuminen, selkiytymätön

	<p>in - toimipisteitä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisäämme kunnan perhetyön resurssia siten, että koulujen tukihenkilöt siirretään sosiaali- ja terveystoimialalta kasvatus- ja sivistystoimialalle 1.1.2019. 		tehtävän jako, sujumattomat prosessit
8.3 Toteutamme kehittämissuunnitelman tavoitteen 100 oppilasta/erityisopettaja yleisopetuksen ryhmissä	<ul style="list-style-type: none"> Lisäämme erityisen tuen opettajia suunnitelman mukaisesti 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö	Resurssien puute
8.4 Kehitämme koulun yhteisöllistä oppilashuoltoa osana koulun toimintakulttuuria	<ul style="list-style-type: none"> Teemme yksikkökohtaiset suunnitelmat painopisteenä yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen. Lukuvuoden teemana on hyvinvointi. 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö	Yhteistyön sujuvuuden ja selkeyden puuttuminen
8.5 Viemme Pro-koulu toimintakulttuurin kouluihin	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön Pro Koulu – toimintamallin 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö	Yhteisöjen sitoutuminen toimintamalliin ei onnistu

9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
9.1 Toteutamme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelmista nousseet toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Viemme kehittämissuunnitelmat (kevään aikana valmistuvat, lautakuntien alaiset) teoiksi 	Sivistysjohtaja, palvelu- aluepäälliköt	Taloudelliset resurssit puuttuvat, tavoitteet jäävät liian ylätasoisiksi
9.2 Viemme toteutukseen hyväksytyin palveluverkkosuunnitelman ja 10-v investointisuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme Monion rakentamisen 6/2019 Käynnistämme suunnittelun Etelä-Tuusulan päiväkotiin, Kirkonkylän ja Riihikallion kampuksiin. Toteutamme Riihikallion ja Ruotsinkylän koulujen väistötilat ja ne ovat käytössä 8/2019. 	Sivistysjohtaja Kuntakehitysjohtaja Tilakeskuksen päällikkö	Monioon ei saada laadukasta elinkaarimallikumppania Poliittisen päätöksen teon viivästyminen Taloudelliset riskit Sisäilman aiheuttamat terveydelliset riskit Yhteistyön haasteet

	<ul style="list-style-type: none"> • Ratkaisemme Ruotsinkylän koulun tulevaisuuden. • Hyödynnämme palveluverkon kehittämis- ja ohjausryhmiä palveluverkkotyön johtamisessa 		
9.3 Laajennamme ja kehitämme kulttuurikasvatussuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> • Laajennamme kulttuurikasvatussuunnitelman varhaiskasvatukseen ja lukioon • Kehitämme kulttuurikasvatussuunnitelmaa perusopetuksessa yhteistyössä taiteen perusopetuksen kanssa 	Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	Henkilökunta ei sitoudu kulttuurikasvatussuunnitelmaan Resurssien saaminen
9.4 Nykyaikaistamme oppimisympäristöjä hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelmaan perustuen	<ul style="list-style-type: none"> • Käynnistämme rakennushankkeet ja hyödynnämme palvelumuotoilun menetelmiä jo suunnitteluvaiheessa 	Tilakeskuksen päällikkö Sivistysjohtaja	Resurssien riittämättömyys
9.5 Hyväksymme kansainvälisen toiminnan suunnitelman ja varmistamme rahoituksen sen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme kasvun ja oppimisen tulosalueen kv-suunnitelmaa • Tarjoamme Edu-Packseja kansainvälisten vieraiden käyttöön 	Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Resurssien puute
9.6 Kehitämme digioppimista varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme sähköisen oppimisen kehittämisen hankkeen ja kehitämme verkko-oppimista • Edistämme Chrome-Book-hankkeen läpivientiä peruskouluissa • Kehitämme pedagogista dokumentointia varhaiskasvatuksessa 	Opetuspäällikkö	Henkilöstön vaihtuvuus
9.7 Tuomme robotiikan opetukseen	<ul style="list-style-type: none"> • Otamme käyttöön Robotiikkalainaanon 	Opetuspäällikkö	Osaamisen kehittämisen haasteet

10. Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaikan tai työllistymispolun

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
---	-----------------	------------	--

10.1 Kehitämme nuorisotyön ja opetuksen yhteistyötä	<ul style="list-style-type: none"> Mallinamme Koulu-nuorisotyön kohdenetun ja alueellisen nuorisotyön sekä opetuksen yhteistyönä 	Opetuspäällikkö Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Yhteistyön haasteet
10.2 Nostamme oppilaanohjauksen resurssin suositusten tasolle	<ul style="list-style-type: none"> Palkkaamme 3 uutta opinto-ohjaajaa 	Opetuspäällikkö	Taloudelliset riskit
10.3 Tarkastelemme joustavan perusopetuksen määrää	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelemme Jopo-opetuksen toteutuksen Kellokosken koululle v. 2020 	Opetuspäällikkö	Taloudelliset riskit

11. Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
11.3 Jatkamme oppimisympäristöjen kehittämistä liikkumista edistäviksi liikkuva koulu- ja Ilo kasvaa liikkuen –hankkeiden kautta	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Liikkuva koulu-hanketta ja viemme sen teoiksi Laadimme jatkosuunnitelmat oppimisympäristöjen kehittämiseksi liikkumista edistäviksi 	Opetuspäällikkö Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Resurssien riittävyys
11.4 Kehitämme pienten koulujen pihoja osallistuvaa budjetointia hyödyntäen	<ul style="list-style-type: none"> Kartoitamme pienten koulujen pihojen kunnostamisen osallistuvan budjetoinnin keinoin lähiliikuntapaikkojen selvityksessä. 	Tilakeskuksen päällikkö Koulujen rehtorit	Resurssien riittävyys

12. Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
12.1 Otamme käyttöön uuden turvallisuusjohtamisen mallin	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme uuden turvallisuusjohtamisen mallin mukaisen toiminnan ja viestimme siitä. Otamme kuntalaiset ja järjestöt mukaan toimintaan ja suunnitteluun (mm. 	Turvallisuuspäällikkö Työsuojeluorganisaatio Opetuspäällikkö Koulujen rehtorit Varhaiskasvatusyksiköiden johtajat	Riittämättömät resurssit Kuntalaisten kiinnostus Yhteistyön haasteet

	<p>Turvallisuusillat, turvallisuuskoulutukset ja -tempaukset)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme kunnan valmiussuunnittelua (muutamme lohkokeskukset matalamman kynnyksen valmiuskeskuksiksi, otamme järjestöt mukaan valmiusorganisaatioon) • Seuraamme kunnan turvallisuustilannetta säännöllisissä yhteistyöpalaverissa paikallisviranomaisten, järjestöjen ja liike-elämän yhteiskokouksissa vuosittain. • Suunnittelemme ja järjestämme turvallisuustempauksia yhteistyössä pelastuslaitoksen ja poliisin sekä liike-elämän ja järjestöjen kanssa. 		
--	--	--	--

13. Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön. Huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
13.3 Hyödynnämme yhä enemmän lähiluontoa oppimisympäristönä	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnostamme VP-puistoja ja metsäpolkuja • Toteutamme kulttuurikasvatussuunnitelmaa 	Kunnanpuutarhuri Opetuspäällikkö	Taloudelliset riskit Yhteistyön haasteet

14. Edistämme kestävä kehitystä kaikessa toiminnassa. Vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
14.2 Tarkastelemme koulukuljetusperiaatteita ja hyödynnämme HSL-reittejä tehokkaammin koulukuljetuksissa	<ul style="list-style-type: none"> • Tarkastelemme vaarallisten teiden luokitusta 	Opetuspäällikkö Sivistystoimialueen kehittämispäällikkö Sivistysjohtaja	Muutosprosessin haasteet Imago

14.3 Tehostamme tilojen käyttöä	<ul style="list-style-type: none"> Lisäämme koulutilojen käyttöä eri toimijoiden kesken 	Tilakeskuksen päällikkö Yhteisömanageri Koulujen rehtorit	
---------------------------------	--	---	--

Vireä Tuusula

17. Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
17.5 Kehitämme luontoliikunnan kohteita	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme Tuusulanjärven rantojen kehittämistä Varmistamme Riihikalion koulun luontoliikunnan mahdollisuudet laajennustyön yhteydessä 	Opetuspäällikkö Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Sivistysjohtaja	Taloudelliset riskit Yhteistyöriskit

23. Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
23.2 Lisäämme kielipainotteista opetusta	<ul style="list-style-type: none"> Laajennamme koulujen kieliohjelmia Selvitämme IB-linjan käyttöönoton 	Sivistysjohtaja	Kielivalintojen hajonta ja palveluverkon hajanaisuus, muodostuuko ryhmiä ja joudutaanko kuljettamaan

29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2019	Toimenpide 2019	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
29.2 Varmistamme, että eripuolilla kuntaa on kuntalaisten kokoontumisen ja omaehtoisen tekemisen mahdollistavia tiloja	<ul style="list-style-type: none"> Tarkastelemme kuntalaisten kokoontumisen ja omaehtoisen tekemisen mahdollistavia tiloja kokonaisuutena yhteistyössä kehittämisverkostojen kanssa Luomme edellytyksiä PopUP –toiminnalle kaikissa kuntakeskuksissa Sovimme tilojen kustannuspaikan 	Sivistysjohtaja Tilakeskuksen päällikkö Elinvoimajohtaja Konsernipalveluiden kehittämisspäällikkö Yhteisömanageri	Taloudelliset riskit

INDIKAATTORIT

Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattorit	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
7. Edistämme tuusulaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paraneamista.	Kouluterveyskyselyn tulokset	Kuntakohtainen kysely tehty 2017	Kouluterveyskysely 2019, tulokset joka kriiteerillä yli maan keskitason	Kouluterveyskysely 2021, tulokset parhaan neljänneksen joukossa
	Koettu terveys (valitut ikäryhmät) Onko tyytyväinen elämäänsä. Peruskoulun 4. ja 5. luokkalaiset. Elämään erittäin tyytyväiset tai melko tyytyväiset	88,7%	Tyytyväisyys kasvaa	Tyytyväisyys kasvaa
	Lasten harrastuneisuus	Koulun kerhojen määrä 1020 h/ 99 kerhoa 16 koululla 53 % nuorista tietää alueen harrastusmahdollisuuksista	Lisääntynyt lähtötasosta 20%	Lisääntynyt lähtötasosta 40%
	Koko perheen tapahtumat, tapahtumien määrä ja laatu, osallistujien määrä		Saavutettavia, laadukkaita Painopisteenä vuonna 2019 lapsiperheille suunnatut tapahtumat	
	Varhaiskasvatukseen osallistumisen aste	Alle 3 v 50 % 3- 5 v 84 %	Alle 3 v 50 % 3- 5 v 90 %	Alle 3 v 50 % 3- 5 v 90 %, jossa 4 v alkaen 95 %
	Yksinäiseksi tuntevien osuus (laaja-alaiset terveyskyselyt, kuntakohtainen koonti)	Tiedot kouluterveydenhoitajilta		
	Järjestötoimintaan osallistuvien määrä	30,6 %	Kasvaa	Kasvaa Valtion kohdennetun hyte-rahalla avustetaan hyte-järjestöjä
Tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	31.12.2019	31.12.2021
8. Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin	Oppilaitosten yhteisöllisen ja yksilöllisen työn suhde Vaadeaikojen toteutuminen Oppilashuoltohenkilöstön asiakasmäärä		Yhteisöllinen oppilashuolto kokoontuu säännöllisesti, vaadeajat toteutuvat Laaditaan yhteisöllisen oppilashuollon vuosisuunnitelmat kaikissa kouluissa	Pääpaino on yhteisöllisen oppilashuollon edistämässä, vaadeajat toteutuvat
Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta	Huoltajien tyytyväisyys opetuspalveluihin	8,35	8,5	8,7

	Huoltajien tyytyväisyys varhaiskasvatuspalveluihin	Asteikko 4-10 Ka 8,7	Asteikko 4-10 Ka 8,7	Asteikko 4-10 Ka 8,8
	Koulujen ja päiväkotien yhteisöllisyyden kehittyminen sosiaalisten taitojen oppimisen ja ylläpitämisen kautta	62 % nuorista kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä	kasvaa	80% kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä
	Oppimistulokset	Lähtötasoa ei saatavilla	Osallistuminen valtakunnallisiin matematiikan testeihin 6lk ja 9 lk kaikissa kouluissa	Oppimistulokset parantuneet
	Peruskoulun päättäneet nuoret, sijoittuminen jatko-opintoihin	100 % Jatko-ohjauksen	Tavoite 100%:ia	Tavoite 100%:ia
	Kansalaisopiston opiskelijamäärät ja palveluita käyttävät kuntalaiset ikäryhmittäin	6396 (brutto) etenkin aliedustettujen ryhmien edustajia lisää, 16-35 –vuotiaita 10%, miehiä 21%,	6600 (brutto) 16-35 vuotiaita 12,5 %, miehiä 23%.	6800 (brutto) 16-35 vuotiaita 15%, miehiä 25%

Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
10. Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaikan tai työllistymispolun	Peruskoulun päättäneiden nuorten sijoittuminen koulutukseen	100%	100%	100%
	Nuorten työttömyysaste/työttömien määrä (alle 25v. ja 25-29v.)	1. Alle 25v, 123 2. 25-29v, 79	1. Alle 25v, 105 2. 25-29v, 50	1. Alle 25v, 100 2. 25-29v, 45
	Ohjaamo tavoittaa kaikki kohderyhmänsä asiakkaat, indikaattori asiakaskäyntien seuranta	1. 2770	2. 3000	1. 3100
	Työssä, koulutuksessa tai työllistymistä edistävissä (kohdennetun luvut) toimenpiteissä olevien nuorten määrä	1. Työllistymistä edistävissä 2. Alle 25v, 113 3. 25-29v, 50	4. Alle 25v, 105 5. 25-29v, 40	1. Alle 25v, 100 2. 25-29v, 40
Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
12. Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden	Kouluterveyskyselyn tulokset (kouluviihtyvyys, tulee toimeen kavereiden kanssa)	66,2 % nuorista pitää koulunkäynnistä	Nousee 68 %	Nousee 70 %
	Rakennetun ympäristön turvallisuus	Palveluverkossa turvallisuussuunnitelma Kiinteistöjen turvallisuussuunnitelmat tehty? Suojatiet, valaistus, esteettömyys jne.		Toteutettu toimenpiteet suunnitelman mukaan
Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021

13. Otamme toiminnasamme huomioon luontoarvot ja ympäristön. Huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa	Lähiluonnon hyödyntäminen oppimisympäristönä		Kunnostetaan VP-merkinnällä kaavoitetut alueet Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteet toteutuu	Kaikkien koulujen lähistön VP-alueet on perattu puistoiksi Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteet toteutuu
Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja ehyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa.	Palveluiden määrä ja monipuolisuus	Käynnistetty syksyllä 2018 kuntalaisten kanssa palvelumuotoilu palveluverkosta, työ jatkuu seur. vuosina	Pellavan päiväkotit täydessä käytössä Riihikallion koulussa väistötilat Ruotsinkylän koulun tulevaisuus ratkaistu Jokelan monitoimitalo perusparannettu	Monio valmis, Kirkonkylän kampus ja Etelä-Tuusulan päiväkotit ja Riihikallion kampus valmistumassa
	Päätökset Moniosta tehty ja Monio valmistuu 2020	Arkkitehtikilpailun käynnistäminen	Rakentaminen alkaa 6/2019	Valmis+

Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
23. Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä	Kielivalikoiman monipuolisuus oppilaitoksissa, kielivaihto- ja toteutuneet kieliryhmät (A2 ja B2 valintojen määrä)	A2 Valintoja 121, Aloittavia kieliryhmiä 6 59 vvt S2 opetusta	Syksyllä alkaa uusi A2 kieli, valikoimaa laajennettu yhdellä, kieliryhmien määrä kasvaa S2 opetuksen resurssin lisääminen	Alkanut toinen A2 kieli, venäjä. Nykyisestä kahdesta neljään. Alkanut painotettu opetus englannin kielessä. Valmistavan opetuksen inklusiivinen opetus 1lk
	Palveluiden saatavuus eri kielillä		Kielivalikoiman laajentaminen museotoimessa, tavoitetaso 6	Kielivalikoima, tavoitetaso 7
	Kansainvälisen markkinoinnin määrä suhteessa kansainvälisten yritysten määrään ja sijoittumiseen kuntaan, "invest in"-toiminta ja sen tulokset			
	Kansainvälisen tietojenvaihdon ja yhteistyön määrä palvelutoiminnassa	EduPacksit otettu käyttöön 2018 kouluilla ja päiväkodeissa	EduPacksiä käyttävien määrä kasvaa	EduPacksiä käyttävien määrä kasvaa
Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt	Sisäilmakyselyiden tulokset	THL:n kysely	Ollaan Satakunta-hankkeessa, toteutetaan sisäilmakyselyt joka toinen vuosi	Tulokset parantuneet

sekä kohtaamisten mahdollistaminen				
	Oireilmoitusten määrä	*1.10.2018	Vähenee	Vähenee
	Oppilaiden määrä väistöiloissa	*1.8.2018	n. 700	Vähenee
	Tilojen iltakäyttöaste			
	Nuorten sijoittuminen jatko-opintoihin Tuusulan lukioon ja lähiseudun oppilaitoksiin	Lukioon 58/70 % ikäluokasta, joista Tuusulaan 54%	Tuusulan lukioon pyrkivien määrä kasvaa	Tuusulan lukioon pyrkivien määrä kasvaa, 70% lukioon pyrkivistä

Valtuustokauden tavoite 2018-2021	Indikaattori	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2019	Tavoitetaso 31.12.2021
30. Olemme edelläkävijä osallisuuden edistämisessä ja yhteisöllisessä toiminnassa uudistaen samalla toimintatapojamme. Kehitämme kumppanuuksia ja verkostojohtamista.	Yhteisöllisen toiminnan muotojen määrä on lisääntynyt		ProKoulu käytössä ja varhaiskasvatuksessa luodaan malleja sosiaalisten taitojen tukemiseen ja kehittämiseen	Uudet mallit ovat täysin jalkautuneet arjen toimintaan

TOIMIALUEEN TUKIPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara

Toimialueen tukipalvelut sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Selite	Budjettiyhteenveto/ TOIMIALUEEN TUKIPALVELUT								
	TP 2017	TA 2018	MTA2018	MTA 2019	KS 2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
TOIMINTATUOTOT YHT.	7 628			6 169 653	6 169 653	6 231	6 294	6 357	6 389
TOIMINTAKULUT YHT.	-873 603	-839 411	-753 866	-5 803 689	-5 803 689	-5 888	-5 999	-6 086	-6 174
TOIMINTAKATE	-865 975	-839 411	-753 866	365 964	365 964	344	295	270	215
Henkilöstömäärä yhteensä	9,8	9,0	7,0	64,0	64,0				
Määrärahan muutos %		-3,9 %	-13,7 %	591,4 %	591,4 %	1,4 %	1,9 %	1,4 %	1,4 %
Määrärahan muutos euroina		34 192	119 737	-4 964 278	-4 964 278	-84	-111	-87	-88

TOIMIALUEEN HALLINTO

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara

Avustukset	Seuranta			TA	TA
	tp2015	tp2016	tp2017	2018	2019
Käsityökoulu Helmi	17 085	17 085	17 085	17 085	17 085
Käsityökeskukset	14 110	14 110	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	45 645	45 645	45 645	45 645	45 645

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018/ KS2019
Toimialueen hallinto						
TOIMINTATUOTOT	7 628					
TOIMINTAKULUT	-873 603	-839 411	-753 866	-568 196	-568 196	-32,3
TOIMINTAKATE	-865 975	-839 411	-753 866	-568 196	-568 196	-32,3

RUOKAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö Kirsi Hanski

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Ruokapalveluyksikkö tuottaa ateriapalveluja kaikkiin kunnan toimipisteisiin. Ruoan laatu on yksi tärkeimmistä toimintaamme ohjaavista tekijöistä. Laadukkaan ruoan takaa elintarvikkeiden korkea kotimaisuusaste sekä tehokkaat ja nykyaikaiset tuotantotavat.

Valtiovalta kannustaa julkisia ruokapalveluja lisäämään luomun käyttöä. Vahva kannustin tähän on uudistettu koulujakelutuki, jonka myötä rasvattomalle ja D-vitamiinidulle luomumaidolle on maksettu syksystä 2017 lähtien tavanomaista maitoa merkittävästi korkeampaa koulujakelutukea. Tuusulassa siirrytään pysyvästi luomumaidon tarjoamiseen kouluissa vuoden 2019 alusta. Päiväkodeissa alkaa kokeilu ja päätös luomumaitoon siirtymisestä tehdään vuoden 2019 aikana. Tuusulan kunnan valtuustossa on päätetty 2018, että jokaiselle koululle on perustettava koulu-ruokaryhmä. Kouluruokaryhmät aloittavat toimintansa 2019 vuoden alusta.

Kouluruokailuryhmän tehtävä on kehittää oman koulun kouluruokailua. Kouluruokailuryhmä muodostuu oppilaista, koulun rehtorista sekä ruokapalveluiden työntekijöistä. Syksyllä 2018 aloitettiin kokeilu sähköisestä ilmoittautumisesta maksulliselle välipalalle. Kokeilussa oppilaat itse voivat ilmoittautua seuraavan viikon välipalalle sähköisen kyselyn avulla. Sähköinen ilmoittautuminen osallistaa oppilaita, ja mahdollistaa keittiön taloudellisen toiminnan, kun menekkiä pystytään arvioimaan tarkemmin, jolloin myös hävikki vähenee. Sähköisen ilmoittautumisen avulla pyritään sujuvoittamaan oppilaiden asiointia välipalalla ja ottamaan sähköisiä työkaluja käyttöön. Sähköistä asiointia pyritään laajentamaan vuoden 2019 aikana.

Aterioita tarjotaan vuonna 2018 noin 2 125 331 kappaletta. Vuoden 2019 aterioiden määräksi on arvioitu 2 193 344 kappaletta kasvua 68013 aterialla eli + 3,20 %. Tarjottavien aterioiden hinnat pysyvät vuoden 2018 tasolla.

Maksullista välipalaa tarjotaan yläasteiden ja lukioiden oppilaille. Vuonna 2019 välipalan hinta on 1,50 € (v.2018 1,50 €). Edellytyksenä tarjoamiselle on, että kysyntä on vähintään 10 % oppilaista. 2019 iltapäiväkerhoissa valmistetaan välipalaa n. 453 koululaiselle 14 eri koululla. Ruokapalveluhenkilöstöön ei tule lisäyksiä vuoden 2018 aikana.

Investointisuunnitelma 2019

Hyökkälän koulun keittiölle 4 x yhdistelmäuunia, 50 000 €.

Lepolan koulun keittiölle yhdistelmäuunin, ruoankypsennysvaunun ja pakastekaapin hankinta sekä kylmätilan eristäminen, 35 000€.

Jokelan yläasteelle uudet linjastot, 55 000 €.

Vaunukankaan koululle ruoankypsennysvaunujen uusiminen, 48 000 €.

Pajalankoulun keittiönlaitteiston, 40 000 €.

Tunnusluvut

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA2019
Ateriat kpl	2 114 865	2 100 323	2 117 970	2 125 331	2 193 344
muutos %	-0,87	-0,38	0,46	0,35	3,20
Bruttomenot €/ateria	2,49	2,54	2,49	2,52	2,48
muutos %	0,4	2,01	- 5,5	- 3,82	-2,36
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	5	4	4
Jakelukeittiöt kpl	39	38	39	38	38

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018/ KS2019
Ruokapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	6 057 532	6 016 502	6 016 502	6 169 653	6 169 653	2,5
TOIMINTAKULUT	-4 684 958	-5 010 579	-5 113 215	-5 235 493	-5 235 493	2,4
TOIMINTAKATE	1 372 574	1 005 923	903 287	934 160	934 160	3,4

OPPIMINEN

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Oppimisen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Perusopetus
- Lukio
- Kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
- Kasvun ja oppimisen tuki

PALVELUALUEEN TAVOITTEET, PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Oppimisen toteutumista arvioidaan vuosittain. Kasvun ja oppimisen tulosalue organisoitiin uudelleen siten, että varhaiskasvatus muodostaa jatkossa oman palvelualueen. Sosiaali- ja terveystoimen siirtyessä kuntayhtymään, koululaisten perhetyöntekijät siirtyvät kasvun ja oppimisen tuen yksikköön.

Monion työryhmät työskentelevät ja kehittävät toimintasuunnitelmaa. Rakentaminen aloitetaan vuonna 2019.

Kalliomaan sairaalakoulun toimintojen tilalle suunnitellaan yhdessä naapurikuntien (Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen) kanssa yhteistä alueellista vaativan erityisopetuksen ja vaativan oppilashuollon yksikköä. Toimintamallia pilotoidaan lukuvuotena 2018-19 ja pilotoinnin kustannukset ovat vuodessa n. 290 000 €. Tuusulan kunta laskuttaa muiden kuntien osuudet oppilasmäärien suhteessa.

Oppilaan tukea ja sen organisointia kehitetään ja vahvistetaan perustamalla 4 erityisopettajan ja 3 oppilaanohjaajan virkaa. Erityisopettajien virat sijoitetaan yläkouluihin toimialalla tehdyn yläkoulun oppilaan tuen suunnitelman mukaisesti. Oppilaanohjauksen virat sijoittuvat Jokelaan, Riihikallioon sekä Hyrylään.

Mikkolan koulun vammaisopetuksen ryhmien määrää lisätään yhdellä oppilasmäärän kasvusta johtuen. Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan erityisopettaja sekä riittävä määrä koulunkäynninohjaajia.

Kieliohjelmaa kehitetään lisäämällä A2 -kielten valikoimaan Espanja. Lisäryhmiä arvioidaan perustettavan 1-2, jolloin kustannusvaikutus on n. 2500 - 5000€ vuodessa mikäli valintoja tulee tarpeeksi.

Opetussuunnitelmassa ja Vasussa vuoden 2018 kehittämiskohde on kouluissa ja päiväkodeissa hyvinvointi, joka on myös kuntastrategian mukainen kehittämistavoite. Vahvistetaan yhteisöllisen opiskeluhuollon rakenteita ja käynnistetään ProKoulu toimintamallin pilotointi. Tavoitteena on, että toimintamalli on käytössä jokaisessa tuusulalaisessa koulussa 2021. Oppilaiden hyvinvointia tuetaan mm. erityisopettajien sekä oppilaanohjaajien palkkauksen kautta. Oppilaiden hyvinvointiin tukemisen kautta vaikutetaan myös henkilöstön hyvinvointiin mahdollistamalla yhä joustavammat opetusjärjestelyt, joiden kautta yksin tekemistä vähennetään. Rehtoreiden hyvinvointia parannetaan lisäämällä rahaa työn vaativuuden huomioimiseen erityisesti vararehtoreiden osalta. Tällä panostuksella tuetaan johtajuuden jakamista yksiköissä. Hyvinvointia edistetään myös erilaisten koulutusten kautta, joita on tarjolla opettajille, rehtoreille sekä muulle koulun henkilöstölle.

Kansainvälisyys on vahvasti esillä Tuusulan kuntastrategiassa. Koulujen kansainvälistymistä tuetaan 40 000 €:n määrärahalla erillisen suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on tukea koulujen kansainvälisyyskasvatusta, toteuttaa oppilas-/opettajavierailuja ystävyyskuntiin ja ystävyyskouluihin, tarjota opettajille mahdollisuus oman työnsä kehittämiseen kansainvälisen toiminnan kautta sekä organisoida ulkomaisten ryhmien vierailut tuusulalaisiin kouluihin Edupacks- kokonaisuuksien kautta.

Liikkuva koulu -hankkeessa alkaa viimeinen hankevuosi. Lukuvuoden aikana on tavoitteena edelleen kehittää oppimisympäristöjä ja työtapoja oppilaita aktivoivaksi ja samalla vakiinnuttaa Liikkuva koulu -toimintatapa osaksi tuusulalaista opetusta. Hankerahaa käytetään mm. asiantuntijaopettajien kouluttamiseen.

Koulujen käytössä olevien oppimateriaaleihin tehdään 50 000 euron korotus, joka kuuluu osittain yläkoulun oppilasmäärien noususta johtuvaan kustannusten nousuun.

Tieto- ja viestintätekniiikan kehittämiseen varaudutaan lisäämällä leasing-rahoitusta 20 000€. Rahoituksen lisäys johtuu laitemäärän kasvusta sekä uusien koulutilojen ja koulujen väistötilojen av-laitteista. Määrärahan kasvua pyritään hillitsemään hankkimalla Chromebook -laitteita.

Sivistystoimeen perustetaan robotiikkalainaamo. Tätä kautta varmistetaan, että kouluilla on käytössään välineistöä ja koulutuksen kautta myös osaamista robotiikan opetuksen kehittämiseen. Keskitetty yhteinen lainaamo antaa mahdollisuuden hankkia laadukkaampaa ja monipuolisempaa välineistöä sekä parantaa koulutuksen ja toiminnan yhdenmukaisuutta.

Oppimisympäristöjen kehittämistä jatketaan uusien kouluhankkeiden osalta. Koulujen oppimisympäristöjä kehitetään kalustamalla tiloja uudestaan.

Tuusulan lukiota kehitetään opiskelijoiden osallisuutta lisäämällä ja oppimisympäristöjä uudistamalla. Liikkuvan lukion ja Laajennettujen oppimisympäristöjen hankkeet jatkuvat ja auttavat luomaan uudenlaista toimintakulttuuria, jossa opiskelijat ovat aktiivisesti kehittämässä lukion toimintaa. Opiskelijoiden osallisuutta ja lukion verkostoitumista pyritään vahvistamaan myös aloittamalla Tuusulan lukion osuuskuntatoiminta vuoden 2019 aikana. Myös toimipisteiden tiimitoimintaa kehitetään edelleen.

Lukion kansainvälistä toimintaa suunnitellaan toimipisteiden yhteistyönä. Kansainvälisyys pyritään saamaan osaksi jokapäiväistä toimintaa ja olemassa olevia kansainvälisyysprojekteja kehitetään yhä enemmän opiskelijälähtöisiksi.

Monion suunnittelua jatketaan eri toimijoiden opettajien ja muiden työntekijöiden sekä opiskelijoiden yhteisissä suunnitteluryhmissä. Jatkamme myös uusien toimintatapojen, oppimisympäristöjen ja kalusteiden kokeiluja.

Keväällä 2019 siirrytään kokonaan digitaalisiin ylioppilaskirjoituksiin, kun matematiikassakin tehdään sähköinen koe. Kokeiden vaatimaa tekniikkaa ja opetustilojen digitaalista ympäristöä päivitetään ja huolehditaan opettajien täydennyskoulutuksista.

Kansalaisopistoille on vakiintumassa uusi koulutustehtävä, maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetus. Tuusulan kansalaisopistolle on myönnetty valtionosuutta tähän koulutukseen ja se kattaa opetuksen kustannukset. Opetusta pyritään tarjoamaan ns. 14 + 6 -viikkotunnin mallin mukaisesti, jolloin se tarjoaisi suuremman hyödyn oppilaiden kotoutumiselle. Opetusta tarjotaan mahdollisesti yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Lasten ja nuorten kuvataidekoulun uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön lukuvuodelle 2018-19. Jatkossa opetusta kehitetään ja opetussuunnitelmaa tarkennetaan opetuskautena saatavien kokemusten perusteella.

Selite	Budjettiyhteenveto/ OPPIMINEN								
	TP 2017	TA 2018	MTA2018	MTA 2019	KS 2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 283 556	2 039 500	2 338 500	2 025 500	2 025 500	2 046	2 066	2 087	2 098
TOIMINTAKULUT YHT.	-51 104 415	-52 165 764	-52 679 325	-55 155 956	-55 155 956	-55 956	-57 013	-57 840	-58 679
TOIMINTAKATE	-48 820 859	-50 126 264	-50 340 825	-53 130 456	-53 130 456	-53 910	-54 947	-55 753	-56 581
Henkilöstömäärä yhteensä	630,6	618,5	618,5	624,0	624,0				
Määrärahan muutos %		2,1 %	3,1 %	5,7 %	5,7 %	1,4 %	1,9 %	1,5 %	1,4 %
Määrärahan muutos euroina		-1 061 349	-1 574 910	-2 990 192	-2 990 192	-800	-1 058	-827	-839

PALVELUYKSIKÖT

PERUSOPETUS

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Oppilaan tuen kehittäminen

Opetussuunnitelman kehittämiskohteena hyvinvointi ja valinnaisuus

Kansainvälinen toiminta

Oppimisympäristöjen kehittäminen

Oppilaan tukea ja sen organisointia kehitetään ja vahvistetaan perustamalla 4 erityisopettajan ja 3 oppilaanohjaajan virkaa. Erityisopettajien virat sijoitetaan yläkouluun toimialalla tehdyn yläkoulun oppilaan tuen suunnitelman mukaisesti. Oppilaanohjauksen virat sijoittuvat Jokelaan, Riihikallioon sekä Hyrylään.

Mikkolan koulun vammaisopetuksen ryhmien määrää lisätään yhdellä oppilasmäärän kasvusta johtuen.

Opetussuunnitelmassa vuoden 2018 kehittämiskohde on kouluissa ja päiväkodeissa hyvinvointi, joka on myös kuntastrategian mukainen kehittämistavoite. Oppilaiden hyvinvointia tuetaan mm. erityisopettajien sekä oppilaanohjaajien palkkauksen kautta. Oppilaiden hyvinvoinnin tukemisen kautta vaikutetaan myös henkilöstön hyvinvointiin mahdollistamalla yhä joustavammat opetusjärjestelyt, joiden kautta yksin tekemistä vähennetään. Rehtoreiden hyvinvointia parannetaan lisäämällä rahaa työn vaativuuden huomioimiseen erityisesti vararehtoreiden osalta. Tällä panostuksella tuetaan johtajuuden jakamista yksiköissä. Hyvinvointia edistetään myös erilaisten koulutusten kautta, joita on tarjolla opettajille, rehtoreille sekä muulle koulun henkilöstölle. Vuoden 2018 aikana käynnistetään ProKoulu ohjelma tuusulalaisissa kouluissa.

Opetussuunnitelmaa kehitetään alakoulun oppilaiden valinnaisuuden ja kieliohjelman osalta. Valinnaisuuden muutos ja kieliohjelma tuodaan lautakuntaan päätettäväksi alkuvuodesta 2019.

Kansainvälisyys on vahvasti esillä Tuusulan kuntastrategiassa. Koulujen kansainvälistymistä tuetaan 40 000 €:n määrärahalla erillisen suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on tukea koulujen kansainvälisyyskasvatusta, toteuttaa oppilas-/opettajavierailuja ystävyyskuntiin ja ystävyyskouluihin, tarjota opettajille mahdollisuus oman työnsä kehittämiseen kansainvälisen toiminnan kautta sekä organisoida ulkomaisten ryhmien vierailut tuusulalaisiin kouluihin Edupacks- kokonaisuuksien kautta.

Liikkuva koulu -hankkeessa alkaa viimeinen hankevuosi. Lukuvuoden aikana on tavoitteena edelleen kehittää oppimisympäristöjä ja työtapoja oppilaita aktivoivaksi ja samalla vakiinnuttaa Liikkuva koulu -toimintatapa osaksi tuusulalaista opetusta.

Koulujen käytössä olevien oppimateriaaleihin tehdään 50 000 euron korotus, joka kuuluu osittain yläkoulun oppilasmäärien noususta johtuvaan kustannusten nousuun.

Yläkoulun oppilasmäärän kasvu lisää tuntiresurssin käyttöä ja siitä arvioidaan tulevan 30 000 €:n lisäkustannus syksystä 2019 alkaen.

Tieto- ja viestintäteknikan kehittämiseen varaudutaan lisäämällä leasing-rahoitusta 20 000€. Rahoituksen lisäys johtuu laitemäärän kasvusta sekä uusien koulutilojen ja koulujen väistötilojen av-laitteista. Määrärahan kasvua pyritään hillitsemään hankkimalla mm. Chromebook- laitteita.

Kasvatus- ja sivistystoimeen perustetaan robotiikkalainaamo. Tätä kautta varmistetaan, että kouluilla on käytössään välineistöä ja koulutuksen kautta myös osaamista robotiikan opetuksen kehittämiseen. Keskitetty yhteinen lainaamo antaa mahdollisuuden hankkia laadukkaampaa ja monipuolisempaa välineistöä sekä parantaa koulutuksen ja toiminnan yhdenmukaisuutta.

Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetusta kehitetään kansalaisopistojen uutena koulutustehtävänä. Tämä valtionosuuksilla täysin rahoitettava koulutus pyritään järjestämään 14 + 6 - viikko-oppitunnin mallin mukaan, jolloin se parhaiten palvelisi osallistujien kotoutumista. Tavoitteeseen pääsy riippuu osallistujien määrästä ja osittain myös toteutuvasta kuntayhteistyöstä opetuksen järjestämisessä.

Oppimisympäristöjen kehittämistä jatketaan uusien koulu- ja päiväkotihankkeiden osalta. Vanhemmissa yksiköissä oppimisympäristöjä kehitetään kalustamalla tiloja uudestaan.

TUNNUSLUVUT

Perusopetus	tot 2014	tot 2015	tot 2016	tot 2017	TA 2018	TA 2019
Oppilasmäärä, ka	4 973	4 987	5 044	5 120	5 160	5 168
Nettomenot €/oppilas, sis. ip-toiminnan	-8 172	-8 275	-8 380	-8 433	-8 460	-8 964
Nettomenot €/oppilas *	-6 992	-7 140	-7 287	-7 411	-7 450	-7 925
* ilman pääomavuokraa, kotikuntakorvauksia ja ilta-päivätoimintaa						
Esiopetus	tot 2014	tot 2015	tot 2016	tot2017	TA 2018	TA 2019
Koulujen esiopetuksen oppilaat						
Oppilasmäärä	73	66	59	58	45	50
Nettomenot €/oppilas	-6 434	-5 559	-6 129	-5 864	-6 615	-5 836
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa,	-5 937	-5 149	-5 624	-5 522	-6 172	-5 429
Nettomenot eivät sisällä esiopetuksen ostoja yksityisiltä päiväkodeilta						
Kunnallisten ja ostopalvelupäiväkotien esiopetuksen oppilaat	362	393	406	446	340	400

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018/ KS 2019
Perusopetus						
TOIMINTATUOTOT	1 843 556	1 642 000	1 884 000	1 702 000	1 702 000	3,6
TOIMINTAKULUT	-45 363 002	-45 815 750	-46 092 821	-48 566 542	-48 566 542	6,0
TOIMINTAKATE	-43 519 446	-44 173 750	-44 208 821	-46 864 542	-46 864 542	6,1

LUKIO

palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Rehtori Seppo Kärpänen

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Tuusulan lukiossa kehitetään uuden opetussuunnitelman mukaisesti osaamisen ja oppimisen arviointia. Koeviikoista luovutaan ja sen sijaan otetaan käyttöön monipuolisempaan arviointiin ohjaavat, jaksojen lopussa pidettävät päättöviikot. Arvioinnin kehittämässä hyödynnetään Tuusulan lukion eri toimipisteiden aineryhmien yhteistyötä, mutta ideoita kerätään myös Keski-Uudenmaan muista lukioista.

Oppimisympäristöjen kehittämistä jatketaan kaikissa toimipisteissä. Kaikkiin toimipisteisiin toteutetaan kokeilutiloja ja pohditaan erilaisten kalusteiden ja tilaratkaisujen toimivuutta oppimistilanteissa. Lisäksi Liikkuvat lukiot- ja Laajennetut oppimisympäristöt-hankkeiden avulla haetaan uusia ideoita opetustilojen käyttöön ja selvitetään virtuaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Samalla suunnitellaan Monio-rakennusta ja sen toimintaa yhdessä tilakeskuskesen, kansalaisopiston, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun kanssa. Samalla selvitetään IB-lukion perustamisen mahdollisuutta Monion yhteyteen.

Opiskelijoiden osallisuutta pyritään vahvistamaan tutor-toiminnan, opiskelijakuntien aseman vahvistamisen sekä tapahtumasuunnittelun kautta. Myös Liikkuvat lukiot- ja Laajennetut oppimisympäristöt-hankkeet pyritään toteuttamaan pitkälti opiskelijoiden osallistamisen kautta. Uuden opetussuunnitelman myötä on tullut paljon edellä mainittuja toimintakulttuuriin ja -ympäristöihin liittyviä muutoksia. Lisäksi sen myötä on päivitetty myös ainesisältöjä ja pedagogisia lähtökohtia eri oppiaineissa. Siksi Tuusulan lukion uuden opetussuunnitelman toteuttaminen vaatii edelleen opettajien täydennyskoulutuksia, yhteisöllisyyden vahvistamista ja pedagogisen johtajuuden kehittämistä.

TUNNUSLUVUT

Lukio	tot 2014	tot 2015	tot 2016	tot 2017	TA2018	TA 2019
Opiskelijamäärä	560	561	558	575	599	624
Nettomenot €/oppilas	-6 810	-7 441	-7 698	-7 401	-6 980	-6 950
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa	-6 351	-6 469	-6 716	-6 514	-6 150	-6 079

Lukio	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018 / KS2019
TOIMINTATUOTOT	87 839	71 000	116 000	71 000	71 000	0,0
TOIMINTAKULUT	-4 343 546	-4 252 199	-4 342 846	-4 407 773	-4 407 773	3,7
TOIMINTAKATE	-4 255 707	-4 181 199	-4 226 846	-4 336 773	-4 336 773	3,7

KANSALAI SOPISTO

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Rehtori Timo Rusanen

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Opintotarjontaa painotetaan entisestään vastaamaan kysyntää opiskelijoille suunnattujen kyselyjen ja haastattelujen avulla. Opetuksen monipuolisuudesta huolehditaan opintoaloittain ja alueellisesti. Painoalana on erityisesti liikunnan kurssivalikoiman ja opetuksen kehittäminen sekä tuusulalaisen ja naapurikuntien liikuntatarjonnan sovittaminen yhteen.

Pyritään lisäämään toteutuvien opintojaksojen määrää ja opiskelijamäärää etenkin Kellokosken koulun uudistettuihin tiloihin mm. Opetushallituksen rahoittaman kehittämishankkeen ja markkinoinnin avulla.

Monio-toiminnan suunnittelun ja toteutumisen myötä yhteistyö lukion ja paikallisten taiteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa tiivistyy ja monimuotoistuu entisestään. Kansalaisopiston opintojaksoja on jo nyt tarjolla Tuusulan lukion opiskelijoille.

Kansalaisopistojen uusi koulutustehtävä, maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetus, vaikiinnutetaan osaksi opiston toimintaa ensimmäisten opetusryhmien kokemusten perusteella. Tätä täysin valtionosuudella rahoitettavaa opetusta tarjotaan kysyntää vastaten ja se muuhun opetukseen nivoo. Kansalaisopisto on ollut aktiivinen selvittäessään yhteistyön mahdollisuuksia naapurikuntien toimijoiden kanssa luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa, mm. alueellisia tasoryhmiä ajatellen.

Uudesta taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmasta Kansalaisopiston Lasten ja nuorten kuvataidekoulussa on saatu ensimmäisiä käytännön kokemuksia. Kokemusten avulla jatketaan opetussuunnitelman ja opetuksen kehittämistä.

TUNNUSLUVUT

Kansalaisopisto	tot2013	tot 2014	tot 2015	tot 2016	tot 2017	TA2018	TA2019
Bruttomenot €/asukas	-22	-23	-22	-21	-21	-23	-23
Oppituntien määrä	10 509	10 191	9 498	9 662	10 159	10 200	11 050
Kurssiopiskelijat	6 707	6 947	6 589	6 197	6 397	7 000	7 000

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018 / KS2019
Kansalaisopisto						
TOIMINTATUOTOT	255 929	232 500	244 500	232 500	232 500	0,0
TOIMINTAKULUT	-828 147	-871 784	-874 940	-918 206	-918 206	5,3
TOIMINTAKATE	-572 218	-639 284	-630 440	-685 706	-685 706	7,3

KASVUN JA OPPIMISEN TUKI

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Helena Palola

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Kasvun ja oppimisen tuen yksikön palvelujen painopisteenä on kasvua, oppimista ja koko koulu-yhteisön hyvinvointia tukeva, ennaltaehkäisevä ja varhaista tukea tarjoava työote,

Työn painopisteenä on yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittäminen yhteistyössä koulun muun henkilöstön kanssa. Vahvistamme opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien osallisuutta koulujen/oppilaitosten yhteisöllisessä opiskeluhuollossa. Koululaisten perhetyöntekijöiden siirtyminen 1.1.2019 alkaen osaksi kasvun ja oppimisen tuen henkilöstöä antaa mahdollisuudet entistä paremmin kehittää ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen toimintamalleja koulun arkeen.

Oppimisen tuen asiantuntijan työssä painottuu oppimisen tuen vahvistaminen ja uusien toimintamallien käyttöönoton tukeminen koulu-yhteisössä. Oppimisen tuen asiantuntija tuo kouluihin erityispedagogista osaamista ja tukee tätä kautta koulun henkilöstöä.

Vuoden 2019 aikana kehitämme ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen toimintamalleja sekä yksikön sisäisiä mittareita ja indikaattoreita työn vaikuttavuuden seuraamiseen ja arviointiin. Keskiössä on myös monialaisen yhteistyön ylläpitäminen ja toimivien rakenteiden kehittäminen ja arviointi yhteistyössä Keusoten ja muiden toimijoiden kanssa.

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018/ KS2019
Kasvun ja oppimisen tuki						
TOIMINTATUOTOT		94 000	94 000	20 000	20 000	-78,7
TOIMINTAKULUT		-1 226 030	-1 368 718	-1 263 435	-1 263 435	3,0
TOIMINTAKATE		-1 132 030	-1 274 718	-1 243 435	-1 243 435	9,8

VARHAISKASVATUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

PALVELUALUEEN TAVOITTEET, PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Sosiaalisten suhteiden ja kaveritaitojen edistäminen on keskeinen tehtävä varhaiskasvatuksessa. Uusi varhaiskasvatuslaki painottaa lasten suojaamista väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Asiakaskyselyn (2018) tuloksissa huoltajat näkevät lastensa tarvitsevan enemmän tukemista kaveritaitojen osalta. Tätä tehtävää edistetään jokaisen yksikön arkityössä ja toiminnassa. Edistymistä ja toteuttamista seurataan yksiköissä pedagogisen johtamisen kautta. Yksiköt käyttävät myös erilaisia menetelmiä kuten Miniversoa (vertaissovittelua ristiriitatilanteissa) lasten taitojen tukemiseksi.

Päiväkoti on paikka, jossa huoltajat tavataan kahdesti päivässä. Päiväkoti ympäristönä tarjoaa mahdollisuuden matalan kynnyksen tukipalveluihin perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Lapehankkeen kokeilun myötä saatiin hyviä tuloksia yhteistyöstä säännöllisin väliajoin päiväkotiin jalautuvan sosiaalityöntekijän kanssa. Perheiden kokonaisyhteistyön arvioinnin mahdollisuudet varhaiskasvatuksessa tarvitsevat koulutusta osaamisen lisäämiseksi ja uusien yhteistyömuotojen kehittämistä ja vakiinnuttamista.

Varhaiskasvatuspalveluissa tehdään henkilöstökartoitus liittyen vuonna 2030 voimaan astuvan henkilöstön rakenteen muutokseen, 1.9.2018 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain mukaisesti. Henkilöstön pätevyysvaatimukset muuttuvat, ja 273 henkilöstöllä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin pätevyys. Henkilöstökartoituksessa huomioidaan Tuusulan mahdollisuudet työnantajana tukea ja kannustaa nykyistä henkilöstöään jatkokoulutukseen.

Taiteella on myönteisiä vaikutuksia hyvinvoinnin edistäjänä. Taide- ja kulttuurikasvatukseen liittyy positiivinen ilmapiiri, joka luo mahdollisuuksia emotionaalille hyvinvoinnille monilla tasoilla. Taiteen saavutettavuus varhaiskasvatuksen kautta lisää lasten keskinäistä tasa-arvoa. Varhaiskasvatus tekee yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman kauden 2018-19 aikana. Tavoitteena on kasvattajien kulttuuriosaamisen ja luovuuden lisääminen työssä. Kasvattajien tehtävänä on myös lasten luovuuden ja mielikuvituksen vahvistaminen sekä lasten oman päiväkotikulttuurin ymmärtäminen.

Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaava asiakirja on paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu), joka otettiin käyttöön 2017 elokuussa. Varhaiskasvatuksen tulevaisuutta Tuusulassa suuntaa lisäksi oppimisen palveluiden yhteinen kehittämis- ja arviointisuunnitelma, kesu, jossa lapsen hyvinvointi on keskeinen teema. Kaudella 2018-2019 tehdään myös varhaiskasvatuksen oma kulttuurikasvatussuunnitelma. Osallistumisaste on keskeinen indikaattori tarkasteltaessa varhaiskasvatuksen saatavuutta ja siihen osallistumista. 3-5-vuotiaiden osallistumisaste on Tuusulassa 84%, joka on hyvä verrattuna koko maan tilanteeseen.

Tuusula kartoittaa 5-vuotiaiden maksuttomuuden vaikutuksia ja riskejä suhteessa yksityiseen varhaiskasvatukseen, jolla on kunnan palvelun tarjonnassa merkittävä rooli (yli 25%). Keskeistä on monimuotoisuuden säilyttäminen palvelutarjonnassa ja vaka-yrittäjien toimintaedellytyksien turvaaminen palveluntarjoajana kunnallisten palveluiden rinnalla. 5-vuotiaiden maksuttomuus pienentäisi maksutuottoja kunnallisissa palveluissa sekä kohdistaisi lisätuen maksatuksen painetta yksityisille tasapainon säilyttämiseksi. Yksityiset palveluntuottajat toimivat myös

tuusulalaisten lapsiperheiden huoltajien työnantajina. Työhyvinvointi on merkittävässä roolissa ja koulutamme esimiehiä hyvinvointijohtamisessa.

Digitaalisuus on osa varhaiskasvatuksen arkea. Käytössä oleva asiakastietojärjestelmä on osaltaan lisännyt sekä osaamista, mutta myös painetta digitaalisten välineiden käytön oppimiseen. Yksiköissä käytettävien välineiden (esim. tablettien) määrää on saatu lisättyä ja Digimatka-hankkeen myötä on harjoiteltu ja toteutettu pedagogisen dokumentoinnin tekoa digitaalisesti yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen digitiimin tehtävä on auttaa viemään vakan digitaalisuutta eteenpäin tulevaisuutta ennakoiden ja henkilöstön taitojen kartuttamiseksi. Digitaalisuuden hyödyntäminen on huomioitava palveluverkon uusien oppimisympäristöjen suunnittelussa.

TUNNUSLUVUT

Varhaiskasvatuspalvelut lapsimäärä 31.12.	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TA 2018	TA 2019
Kunnallinen päiväkotihoido	1308	1337	1340	1311	1290	1270
Kunnallinen perhepäivähoito	165	137	119	113	95	95
Kunnallinen päivähoito yhteensä	1473	1474	1459	1424	1385	1365
Perhekeskustoiminta / Avoin varhaiskasvatus yhteensä (**Lasten kerhot / kerhopaikat)	78	80	68	60	100	90
Ostopalvelupäiväkotihoido	119	88	57	56	50	56
Yksityinen päiväkotihoido joista esiopetuksessa ja täydentävä ph	430	412	440	437	390	390
	96	96	101	76	65	70
Yksityinen perhepäivähoito	92	90	80	44	60	50
Yksityinen päivähoito yhteensä	522	502	482	481	450	445
Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia yhteensä	2192	2144	2066	2021	1985	1956
Lakisääteinen kotihoidon tuki	651	636	660	590	610	600
Kotihoidon tuki yhteensä	651	636	660	590	610	600
Kaikki hoitomuodot yhteensä	2843	2780	2726	2611	2595	2556
Alle 2 - kuntalaisä ja sen sisaruslisä (saavat lisäksi lakisääteistä kotihoidontukea)	315	243	200	173	200	200

** Lapset ovat oikeutettuja saamaan myös kotihoidontukea 2013 alk. kaikki hoitomuodot yht. laskettu mukaan lasten kerhot ja 2016 alk. pelkässä esiopetuksessa olevat lapset

Selite	Budjettiyhteenveto/ VARHAISKASVATUS								
	TP 2017	TA 2018	MTA2018	MTA 2019	KS 2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 145 399	3 286 500	2 836 500	2 836 500	2 836 500	2 865	2 894	2 922	2 937
TOIMINTAKULUT YHT.	-26 636 807	-26 719 471	-27 515 961	-27 406 808	-27 406 808	-27 804	-28 330	-28 740	-29 157
TOIMINTAKATE	-23 491 408	-23 432 971	-24 679 461	-24 570 308	-24 570 308	-24 939	-25 436	-25 818	-26 220
Henkilöstömäärä yhteensä	385,0	385,0	385,0	385,0	385,0				
Määrärahan muutos %		0,3 %	3,3 %	2,6 %	2,6 %	1,4 %	1,9 %	1,5 %	1,5 %
Määrärahan muutos euroina		-82 664	-879 154	-687 337	-687 337	-397	-525	-411	-417

PALVELUYKSIKÖT

KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Varhaiskasvatustalon 540/2018 tuomat muutokset
Varhaiskasvatuksen teemana hyvinvointi
Kulttuurikasvatussuunnitelman valmistelu ja käyttöönotto
Oppimisympäristöjen kehittäminen

Varhaiskasvatustalon (540/2018) astui voimaan 1.9.2018. Lakiin on kirjattu, että varhaiskasvatuksessa on oltava riittävä määrä eri kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Varhaiskasvatuksessa suunnitellaan siirtymäajalla tarvittavat toimenpiteet. Vuoden 2019 aikana rekrytoidaan vapautuviin lastenhoitajan tehtäviin neljä lastentarhanopettajaa. Lastentarhanopettajien lisääminen on ennakointia varhaiskasvatustalossa säädetyn henkilöstörakenteen muutoksen mukaisesti.

Vuoden 2019 alusta alkaen kunnilla on velvollisuus siirtää varhaiskasvatuksen tiedot kansalliseen tietovarantoon (Varda). Tietojen käsittelijät ohjeistetaan tiedon oikeellisuuden varmistamiseksi. Tietojen siirtäminen toteutuu asiakastietojärjestelmän kautta.

Vuoden 2019 teemana varhaiskasvatuksessa on hyvinvointi. Varhaiskasvatustalot suunnittelevat toimintaansa teeman, hyvinvoiva lapsi, näkökulmasta. Teema näkyy myös erilaisten koulutusten kautta, joita on tarjolla lastentarhanopettajille, lastenhoitajille sekä muulle henkilöstölle. Työhyvinvointi on merkittävässä roolissa ja koulutamme esimiehiä hyvinvointijohtamisessa.

Varhaiskasvatuksen avointa päiväkotitoimintaa kehitetään osana Tuusulan perhekeskustoimintamallia. Avoimessa toiminnassa jatketaan syksyllä 2018 aloitettuja ulkoisten palvelutarjoajien huoltajille ja lapsille vetämiä kerhoja. Varhaiskasvatuksen kerhojen maksuttomuuden vaikutusta kerhojen käyttäjien määrään seurataan ja tarvittaessa perustetaan lisää kerhoryhmiä.

Varhaiskasvatus tekee yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman kauden 2018–19 aikana. Tavoitteena on kasvattajien kulttuuriosaamisen ja luovuuden lisääminen työssä. Kasvattajien tehtävänä on myös lasten luovuuden ja mielikuvituksen vahvistaminen sekä lasten oman päiväkotikulttuurin ymmärtäminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma valmistuu ja otetaan käyttöön vuoden 2019 aikana. Suunnitelman toteuttamiseen tarvittavat koulutukselliset tarpeet huomioidaan henkilöstön pedagogista koulutussuunnitelmaa tehtäessä. Hyvinvoiva lapsi - teemaa jatketaan kulttuurikasvatuksen painotuksilla.

Oppimisympäristöjen suunnittelua jatketaan uusien päiväkotihankkeiden osalta. Käytössä olevissa yksiköissä oppimisympäristöjä kehitetään kalustamalla tiloja uudestaan.

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA2019	KS 2019	Muutos % TA2018 / KS2019
Kunnallinen varhaiskasvatus						
TOIMINTATUOTOT	3 111 866	3 235 000	2 785 000	2 835 000	2 835 000	-12,4
TOIMINTAKULUT	-20 379 065	-19 775 772	-20 573 425	-20 650 760	-20 650 760	4,4
TOIMINTAKATE	-17 267 199	-16 540 772	-17 788 425	-17 815 760	-17 815 760	3,9

ESIOPETUS

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Perusopetuslain (26 a §) mukaan lasten on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunta vastaa esiopetuksesta ja osoittaa esiopetuspaikan jokaiselle lapselle. Esiopetusta voivat järjestää myös siihen luvan saaneet yksityiset organisaatiot. Esiopetus toteutetaan Opetushallituksen hyväksymän normin, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja sen mukaan laaditun paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Tuusulan esiopetussuunnitelma määrittelee, tukee ja ohjaa esiopetuksen järjestämistä kaikissa kunnan esiopetusta antavissa toimintayksiköissä. Suunnitelmassa otetaan huomioon paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet sekä esiopetusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset opetussuunnitelmaa laatiessaan. Esiopetusyksiköt laativat lukuvuoden alussa työ-, arviointi- ja kehittämissuunnitelman siitä, miten esiopetus toimintayksikössä järjestetään. Keväällä toimintaa arvioidaan myös asiaksaskyselyn avulla.

Esiopetus perustuu leikinomaiseen, lapsen kehitystasosta lähtevään toimintaan, joka edistää myös lapsen kielellistä kehitystä sekä valmiuksia uusien asioiden oppimiseen. Toiminnassa otetaan huomioon lapsen tarve oppia mielikuvituksen ja leikin kautta. Tavoitteena on, että esiopetuksessa lapsen myönteinen minäkuva vahvistuu ja hänen oppimaan oppimisen taitonsa kehittyvät. Lapsi omaksuu perustietoja, -taitoja ja -valmiuksia oppimisen eri alueilta ikänsä ja edellytystensä mukaisesti.

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018 / KS2019
Esiopetus						
TOIMINTATUOTOT	31 152	50 000	50 000			-100,0
TOIMINTAKULUT	-717 769	-943 699	-942 536	-956 048	-956 048	1,3
TOIMINTAKATE	-686 617	-893 699	-892 536	-956 048	-956 048	7,0

YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen ohjaaja Vesa Joronen

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on mahdollisuus valita lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen varhaiskasvatuspaikkana on kunnan hyväksymä

yksityisen varhaiskasvatuksen tuottaja. Tuottajana voi toimia: yksityinen päiväkotiki, ryhmäperhepäivähoitokoti tai leikkikoulu, yksityinen perhepäivähoitaja tai perheeseen työsuhteessa oleva hoitaja.

Varhaiskasvatuspalveluja tuottavan yrittäjän on noudatettava varhaiskasvatusta ohjaavia lakeja ja asetuksia. Varhaiskasvatustalaki (540/2018) on varhaiskasvatuksen toimintaa keskeisimmin ohjaava säännös. Lisäksi toimintaa ohjaavat erilaiset velvoittavat määräykset, kuten valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018), varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014). Kaikessa varhaiskasvatuksessa noudatetaan laissa, sopimuksissa ja näissä perusteissa varhaiskasvatukselle asetettuja yleisiä tavoitteita ja toimintaperiaatteita. Nämä tavoitteet ja toimintaperiaatteet koskevat myös vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuvaa varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä varhaiskasvatustalain 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija. Ennakoivalla valvonnalla pyritään varhaiskasvatuksen laadun yhtenäisyyteen ja varmistamiseen. Kunta huolehtii siitä, että palveluntuottajat saavat tarvittavat tiedot ajankohtaisista valtakunnallisista muutoksista. Palveluntuottaja toimii kunnan antamien ohjeistusten mukaisesti.

Kunta järjestää yksityisille palveluntuottajille yhteisiä tapaamisia minimissään kaksi kertaa vuodessa. Ne ovat toimintaa ohjaavia ja neuvovia tapaamisia, joissa voidaan käsitellä esimerkiksi pedagogiseen laatuun liittyviä asioita.

	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	MTA 2019	KS 2019	Muutos % TA2018 / KS2019
Yksityinen varhaiskasvatus						
TOIMINTATUOTOT	2 381	1 500	1 500	1 500	1 500	0,0
TOIMINTAKULUT	-5 539 973	-6 000 000	-6 000 000	-5 800 000	-5 800 000	-3,3
TOIMINTAKATE	-5 537 593	-5 998 500	-5 998 500	-5 798 500	-5 798 500	-3,3